

Behov for nytænkning

Høring om sammenhængende patientforløb

DANSKE ÆLDRE RÅD var på linje med andre landsdækkende organisationer inviteret til høring i Landstingssalen på Christiansborg fredag d. 23. november. Temaet var sammenhængende patientforløb, og høringen var arrangeret af Folketingets Sundheds- og Forebyggelsesudvalg. En række eksperter

drøftede, hvordan vi får skabt sammenhængende patientforløb, hvilken betydning sundhedsaftalerne har for bedre sektorovergange og mulige løsningsmodeller i praksis.

Tre væsentlige spørgsmål, hvor alle var enige om, at der er plads til forbedringer.

Der er behov for, at patienter kommer bedre igennem et indlæggelsesforløb, og at der udarbejdes ét system til at understøtte sammenhængende patientforløb. Sundhedsaftalerne er ikke er kendt af borgere og medarbejdere, men er et administrativt instrument og et samarbejdsredskab. For patienter er forløbskoordinatorer, sammenhængende informationer og fælles mål og værdier i de forskellige sektorer dét, der kan give et bedre forløb. Folketingspolitikere er meget opmærksomme på problemstillingen, dels fordi de skal evaluere kommunalreformen, dels fordi kun en høj kvalitet i ydelse legaliserer den høje skat.

Forebyggelse af ensomhed

DANSKE ÆLDRE RÅD og Ensomme Gamles Værn satte d. 20. november i fællesskab fokus på forebyggelse af ensomhed med konferencen "Før livet bliver ubærligt". Flere end 250 ældre- og seniorrådsmedlemmer fra 63 ældreråd, politikere og medarbejdere fra

kommunerne, repræsentanter fra Social- og Integrationsministeriet og Socialstyrelsen samt fra pensionistorganisationer havde fundet vej til Vingstedcentret.

Det blev en indholdsrig dag, hvor vi blev ført rundt i ensomhedens verden og fik set glimt af ensomhedens mangesidede væsen. Det var tankevækkende. Hvor kan jeg gøre en forskel? Hvor kan vi som ældreråd gøre en forskel? Mon ikke det spørgsmål dukkede op hos mange. Jeg tror, at vi alle oplever ensomheden nu og da, uanset om vi er singler eller lever i parforhold. Det er der ikke noget skræmmende i. Men det er, når den ikke vil forsvinde, når den slår følge med sorg, angst eller afmagt, at den bliver ubærlig, måske livstruende. Sekretariatet har udarbejdet en konferencerapport, der udsendes sammen med dette nyhedsbrev.

Behov for retskrav for sagsbehandlingstid

DANSKE ÆLDRE RÅD er tilhænger af fornyelser i stedet for forringelser og hilser det servicetjek af statsforvaltningens struktur, som økonomi- og indenrigsministeren har forelagt, velkommen. Men vi er betænkelige ved, at forslaget blandt andet indebærer, at de sociale nævns nedlægges. Vi er enige i formålet: At højne såvel kvalitet som hastighed i klagesagerne afgang for indenfor den sociale lovgivning. Det er der behov for. Det tager i dag alt for lang tid at få afgjort en borgers klagesag over en kommunes afgørelse f. eks. om hjemmehjælp, og afgørelserne kan være forskellige afhængig af, hvor borgeren bor i landet.

Hurtigere og mere kvalificeret klagebehandling bør være et retskrav og ikke en hensigtserklæring. Hvis forslaget ikke kun skal ses som en spareøvelse med formindskede rettigheder for borgerne, skal der fra politisk hold fastsættes en tidsfrist for afgørelse, indenfor hvilken

en klage over f. eks. hjemmehjælp skal være afgjort og borgeren informeret.

Syge, handicappede og ældre borgere, som har behov for offentlige serviceydelser må have en række berettigede forventninger til et klagesystem på det sociale område.

For det første skal det være smidigt, hurtigt og uafhængigt.

For det andet skal det sikre ensartede afgørelser for ensartede spørgsmål.

For det tredje skal det skabe gennemsigtighed, fordi afgørelser er offentligt tilgængelige.

For det fjerde skal der være samme grad af retssikkerhed for borgere i sociale sager, som retssystemet i civile sager.

For det femte skal der være en retsgaranti på fire uger.

Som ældreråd er vi ikke sikret en mulighed for at kunne følge klagesagerne udfald, da de sociale nævns afgørelser ikke er offentligt tilgængelige. Derfor er det vigtigt, at vi får en aftale med kommunalbestyrelsen om at kunne følge de lokale afgørelser. De kommunale politikere og embedsmænd må også kunne forvente at finde nyttig viden i afgørelserne.

Godt nytår

EU's år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne rinder ud. Året, der satte fokus og skabte debat om aktiv aldring og generationernes betydning for hinanden. En debat, der ikke må forstumme.

Godt nytår.

Kirsten Feld, Formand

Veje ind i og ud af social ensomhed i alderdommen	2
Nyt fra ministerier og styrelser	4
Projekter og publikationer	5
Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD	8
Konferencer og temadage	8
Fra Ældreråd til Ældreråd	9
Ældrerådene spørger	10

Veje ind i og ud af social ensomhed i alderdommen

Christine E. Swane, ph.d., direktør i Ensomme Gamle Værn

Det sociale liv er omdrejningspunktet i de fleste menneskers liv. Det er helt grundlæggende vores relation til andre, der giver livet betydning og kvalitet. I år er *ensomhed* og etablering af *fællesskaber* blandt ældre kommet på dagsordenen i mange frivillige organisationer og kommuner landet over, bl.a. via Socialministeriets puljemidler til området. Ensomme Gamles Værn afholdt i oktober en konference om veje til fællesskaber, og inviteret af DANSKE ÆLDRE RÅD var vi med til at afholde konferencen i Vingsted om forebyggelse af ensomhed.

Denne artikel beskriver, hvordan ensomhed ikke behøver at blive en permanent tilstand. Der er håb. Mange kommer ud af ensomheden igen. Det nytter at gøre noget – det nytter at skabe kontakt og invitere ældre, der føler sig ensomme ind i små og større fællesskaber, ved at vise den enkelte nærvær og omsorg. Denne indsats er central for Ensomme Gamles Værn. Vi støtter sociale udviklingsprojekter, ferier for ensomme og isolerede, skrøbelige gamle og forskning i ensomhed, relationer og fællesskaber.

Artiklen går i dybden med analyse af nogle få forskningsspørgsmål, som belyser sociale risikosituationer i ældre livet og forklarer blandt andet, hvorfor de ældste kvinder er særligt hårdt ramt af ensomhed.

Det er svært at være ensom

Selv om det heldigvis kun er et mindretal af ældre mennesker, der lever i ensomhed, er det et stort problem for dem, der gør. For ud over ensomheden, er de oftere end andre fysisk, psykisk og socialt svage. Det er væsentligt at være opmærksom på, om ældre som lever alene, virker triste og initiativforladte – især hvis de har mistet deres ægtefælle.

De kan have ekstra brug for opmærksomhed, omsorg og nærvær fra omgivelserne for at komme igennem en svær periode i deres liv.

Når vi her taler om ensomhed, bygger vi på spørgeskemaundersøgelser, hvor ældre er spurgt, hvor ofte de er *uønsket alene*. Det vil sige, om de er alene, selv om de helst ville være sammen med andre mennesker. Her måles således på *social ensomhed*.

Godt 3.200 danskere i alderen 62-87 år blev interviewet i 2007. De samme personer var også interviewet to gange tidligere:

- I 1997, hvor de yngste var 52 år og de ældste 77 år.
- I 2002, hvor de var mellem 57 år og 82 år.

De blev bl.a. spurgt, hvor ofte de er uønsket alene. Hvor intet andet er nævnt, omfatter *ensomme* i denne artikel de ældre, som har svaret *ofte* eller *af og til*.

Mange slipper ud af ensomheden igen

Undersøgelserne viser, at 13 pct. var ensomme i 2007. 3 pct. havde været ensomme gennem hele 10-års perioden, mens 10 pct. var *blevet* det i løbet af årene efter 1997. 15 pct. som havde været ensomme i en af de to tidligere spørgerunder, havde *forladt* ensomheden i 2007. Gruppen, der på intet tidspunkt var ensomme, udgjorde 73 pct.

Ensomhed mest en risiko for ældre der bor alene

Der er forskel på omfanget af ensomme blandt henholdsvis aleneboende og samboende. Godt hver tredje af de som bor alene, er ensomme – mod knap hver tiende, som er samboende. Blandt de ældre, der har boet alene gennem alle ti år, har 9 pct. været ensomme i alle årene. 23 pct. havde på et tidspunkt været ensomme, men var det ikke længere i 2007. Der er altså 68 pct. som ikke har været ensomme, selv om de har boet alene gennem alle årene. Til sammenligning var 84 pct. på intet tidspunkt ensomme blandt de som var samboende gennem hele perioden.

At miste sin ægtefælle

Ensomhed er ofte forbundet med tab af ægtefælle og det ikke længere at have nogen at dele dagligdagen med. 40 pct. af de gamle som havde mistet deres ægtefælle inden for de seneste fem år, før de blev interviewet, er ensomme.

De fleste enker og enkemænd, der forlader ensomheden, har fundet veje til at fortsætte tilværelsen som aleneboende. Bl.a. er der kvinder som dyrker deres sociale netværk hyppigere, end de gjorde, da de stadig havde deres ægtefælle. Og for både mænd og kvinder gælder det, at de aleneblevne er mere aktive på fritidsområdet, end de var tidligere. Et mindretal er kommet ud af ensomheden gennem mødet med en ny livspartner, idet ca. hver femte mand og hver tyvende af kvinderne bor sammen med en ny partner fem år efter deres ægtefælles død.

Der er flere kvinder end mænd, som mister deres ægtefælle og bliver alene. Og risikoen stiger med stigende alder. Derfor er flere gamle kvinder ensomme, og der er flest blandt de ældste.

Undersøgelsens ældste

Godt 28 pct. af de 87-årige var ensomme. 12 pct. var allerede ensomme, da de var 82 år, 16 pct. var blevet det i løbet af de fem år. Omvendt lykkes det for 10 pct. at forlade ensomheden, idet de var ensomme som 82-årige, men ikke længere som 87-årige.

Der er forskel på mænd og kvinder. Gennemgående er mænd ældre end kvinder, når de bliver ensomme. Derfor er der langt flere af de 87-årige mænd, der er kommet ind i ensomheden, end der er mænd, som er kommet ud af ensomheden. Blandt kvinderne var flere ensomme som 82-årige, men i perioden mellem 82 år og 87 år var der næsten lige så mange kvinder, der forlod ensomheden, som antallet der blev ensomme. Dog er det værd at bemærke, at størsteparten af både mænd og kvinder hverken er ensomme som 82-årige eller som 87-årige. Vi har også set på, hvordan de 87-årige havde det med ensomheden, da de var 77 år. Blandt de 87-årige, vi har fulgt

siden de var 77 år, har kun 3 pct. været ensomme både som 77-årige, som 82-årige og som 87-årige. Modsat har to tredjedele hverken været ensomme som 77-årige, som 82-årige eller som 87-årige.

Fordi man som gammel oplever at blive socialt ensom i betydningen ofte eller af og til uønsket alene, er man ikke dømt til at leve resten af sit liv i ensomhed. Flertallet oplever at blive gamle uden at savne menneskeligt samvær i dagligdagen. Men et mindretal må mere eller mindre hyppigt døje med problemet i 10 år eller længere. De som er ensomme som 77-årige eller 82-årige, er hyppigere end andre gamle mennesker ensomme fem og 10 år senere. Cirka halvdelen har dog fem eller 10 år senere forladt ensomheden.

Artiklen bygger på "Ind i og ud af social ensomhed i alderdommen – analyse af data fra Ældredatabasen" af Merete Platz, sociolog, medlem af Ensomme Gamles Værns repræsentantskab og Christine E. Swane. Læs mere om ensomhed og fællesskaber på egv.dk, hvor man også kan tilmelde sig vores nyhedsmail.

Nyt fra ministerier og styrelser

30 mio. kr. til et bedre liv på plejehjem

Partierne bag satspuljen har afsat 30 mio. kr. til initiativer, der skal sætte fokus på plejehjemsbeboernes livskvalitet. Pengene skal bl.a. bruges til at forbedre beboernes mulighed for at deltage aktivt i livet på plejehjem, understøtte brugen af frivillige på plejehjem og udvikle medarbejdernes kompetencer.

“Værdighed, indflydelse på eget liv og gode oplevelser hver dag var nogle af de værdier, Ældrekommissionen arbejdede ud fra, og som jeg mener, er helt centrale også for vores ældre borgere. Jeg er derfor utrolig glad for, at vi i satspuljekredsen har besluttet at sætte fem initiativer i gang, der netop understøtter, at plejehjemsbeboerne behandles med værdighed og respekt og får mulighed for at leve et mere aktivt liv”, siger Social- og integrationsminister Karen Hækkerup (S).

De fem initiativer er:

- At øge medarbejdernes fokus på beboernes livskvalitet. Der afsættes 7,5 mio. kr. til at understøtte, at medarbejderne i det daglige arbejde skal være opmærksomme på, at beboerne skal behandles som selvstændige individer med egne ønsker og behov.
- At udvikle mellemlideres ledelseskompetencer. Der afsættes 7,5 mio. kr. til at understøtte god ledelsespraksis på plejehjem.
- At styrke rekruttering, organisering og samarbejde med frivillige på plejehjem. Der afsættes 5,5 mio. kr. til at forbedre samarbejdet mellem beboerne, frivillige og personalet på plejehjem. Mange beboere ønsker, at der skal ske mere på plejehjemmene, og det kan de frivillige bidrage til.
- At forbedre den palliative pleje på plejehjem. Der afsættes 6,5 mio. kr. til at understøtte, at plejen i forbindelse med afslutningen på livet er tilpasset beboerens ønsker, og at beboerne holdes så smertefri som muligt.
- Indsats i forhold til inkontinens. Der afsættes 3 mio. kr. til et initiativ, der skal sætte fokus på, at den daglige pleje skal tage udgangspunkt i den enkelte beboers behov og ønsker.

Ny sammenlagt organisation med velkendt navn

Danske Pensionister, Pensionisternes Samvirke og Sammenslutningen af Pensionistforeninger i Danmark lægges sammen i juni 2013. Når der i juni 2013 holdes stiftende kongres, vil forslaget til, hvad den sammenlagte organisation skal hedde, være det velkendte navn Ældremobiliseringen.

“Navnet er kendt og respekteret i ministerierne, og det indeholder energi og dynamik”, forklarer formændene for de nuværende organisationer - Arne Rolighed fra Danske Pensionister, Jørgen Fischer fra Pensionisternes Samvirke og Jørgen Andreasen fra Sammenslutningen af Pensionistforeninger i Danmark - der har fundet frem til dette navn.

Siden 1992 har Ældremobiliseringen været navnet på en paraplyorganisation, som de tre organisationer har dannet sammen med to andre ældreorganisationer. Fra 1. januar består Ældremobiliseringen alene af de tre organisationer, der fusionerer, og derfor fandt de tre formænd det naturligt, at de fortsætter sammen under dette navn. Den nye organisation får ca. 140.000 medlemmer.

Læs mere om sammenlægningen på Danske Pensionisters hjemmeside www.danskepensionister.dk, Nyheder, Seneste Nyt/Nyhedsarkiv

Projekter og publikationer

Frivilligt arbejde på social- og sundhedsområdet? Ja tak!

Et repræsentativt udsnit af den danske befolkning mener, at frivillige i høj grad kan være med til at supplere det offentlige arbejde på social- og sundhedsområdet. Det viser en undersøgelse foretaget af YouGov for Momentum, som er KL's nyhedsbrev. 87 % kalder det en god idé, at frivillige udfører sociale aktiviteter som at være besøgsven og være med til udflugter, kortspil og sang. Når det gælder sociale, praktiske opgaver - som at følge folk til læge eller frisør - mener 76 %, at det er en god idé. 46 % mener også, det er en god idé i forbindelse med praktiske opgaver som rengøring og køkken- og havearbejde. Her mener 30 %, det er en dårlig idé.

KL ser et stort potentiale i at inddrage de frivillige mere på området. FOA anerkender de frivillige som et godt supplement, men advarer mod at lade de frivillige overtage de ansattes arbejde. For Bent Greve, professor og velfærdsforsker på Roskilde Universitet, tegner undersøgelsen et klart billede af, at danskerne mener, de frivillige har en rolle at spille på social- og sundhedsområdet - så længe det stadig er det offentlige, der står for kerneydelserne. "Jeg tror, det er vigtigt at lægge mærke til, at der er spurgt til aktiviteter, som kan supplere det offentlige arbejde. Mange synes, det er en rigtig god idé at komme lidt flødeskum på, som det offentlige hverken økonomisk eller arbejdskraftsmæssigt har kapacitet til, men på den anden side vil man også gerne være sikker på, at lagkagen er der", siger Bent Greve.

En længere artikel om undersøgelsen og reaktioner herpå kan læses på Momentums hjemmeside:
www.kl.dk/Momentum/momentum2012-9-3-id112191

Struer sætter spørgsmålstegn ved hverdagsrehabilitering

Stort set alle landets kommuner arbejder med hverdagsrehabilitering - en metode, som i Fredericia gav en årlig besparelse på 13 mio. kr. Men nu advarer Struer Kommune om, at landets øvrige kommuner ikke skal forvente samme besparelse. Især ikke, hvis de i forvejen har en effektiv hjemmepleje. Det skriver Nyhedsmagasinet Danske Kommuner.

"Det er blevet et mantra, at der skal terapeuter ind i hjemmeplejen, for at borgerne kan blive rehabiliteret, men her i Struer kan vi se, at sosu-personalet er rigtig dygtige til at afslutte borgerne. 30 % af den forventede effekt sker helt af sig selv i den normale hjemmepleje. I de tilfælde vil rehabilitering være en fordyrende ekstra omkostning", siger projektkoordinator Vivi Altenburg fra Struer Kommune.

Tallet stammer fra en omfattende dataanalyse, som Struer har lavet af kommunens ældrepleje gennem de seneste fem år. En analyse, som blev sat i gang for at efterprøve, om Struer kunne forvente de samme besparelser som Fredericia. De mange projekter med hverdagsrehabilitering bygger ofte på en udvælgelse af borgere med rehabiliteringspotentiale, og et mål om, at 40 til 50 % skal afsluttes inden for tre måneder. Men hvis den kommunale hjemmepleje i Struer allerede i dag afslutter 12 % af borgerne og dermed opnår 30 % af effekten uden rehabilitering, kan det vise sig at blive en ekstra omkostning for kommunen at sætte ind med et tværfagligt team, der er bemandet med blandt andet terapeuter. "En strategi, hvor man sætter ind med hverdagsrehabilitering fra dag ét, giver ikke plads til, at borgerne "kan komme sig" efter for eksempel en lungebetændelse eller et benbrud. Måske er det en bedre investering, hvis vi først sætter ind i de tilfælde, hvor borgerne ikke er ude af systemet efter tre måneder", siger Vivi Altenburg.

Det er et håb, at denne analyse kan inspirere andre kommuner til at arbejde med databåret kvalitetsudvikling, når der arbejdes med at overføre andre kommuners erfaringer til egen kommune. Analysen har medført, at Struer Kommune har udarbejdet en projektdesign "manual" til inspiration for andre kommuner, med opmærksomhed på hvordan hverdagsrehabilitering kan gribes an, og hvilke faldgruber der er i forhold til at overføre andres høstede erfaringer.

Projektdesignet kan findes på www.struer.dk

En deskriptiv analyse af hjemmeplejen i Struer Kommune ("Grundlaget for vurdering af effekten af rehabiliterende hjemmepleje") findes her:

www.wss.struer.dk/documents/Dokumenter/Ny%20hjemmeside/01%20Borger/Aeldre/Deskriptiv%20analyse%20af%20hjemmeplejen%20i%20Struer%20Kommune.pdf

Miniserie om aktiv aldring

Miniserien Still Going Strong med tilhørende tv-forelæsninger bliver sendt i fjernsynet på DR2 i Danskernes Akademi. Programmerne er produceret i anledning af 'Det europæiske år for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne':

- Mandag den 3. december, kl. 14.10:
tv-forelæsning: Kirsten Avlunds "Aktiv aldring. Vil vi det?"
dokumentar: *Still going strong - På kursus i en ny alder*
tv-forelæsning: Bjarne Oxlands "Livet målt i tal"
- Mandag den 10. december (se det præcise tidspunkt i dagspressen):
tv-forelæsning: Torben M. Andersens "Flere ældre - vil der være hænder nok?"
dokumentar: *Still going strong - Moden til et sporskifte*
tv-forelæsning: Bobby Zachariaes "Arbejdets betydning for det gode liv"
- Mandag den 17. december (se det præcise tidspunkt i dagspressen):

tv-forelæsning: Anne Marie Pahuus' "Livet efter arbejdslivet"
dokumentar: *Still going strong - Mod 70 og fuld kraft frem*
tv-forelæsning: Suresh Rattans "Videnskaben bag en sund aldring".

Programmerne kan desuden ses på hjemmesiden for det aktive ældreår www.aktivaldring2012.dk

Hurtig hjælp til ældre patienter

Bispebjerg Hospital lavede i 2010 en undersøgelse, der viste, at ca. hver sjette indlæggelse kunne være undgået. Med åbningen af TUE den 17. september i år er der nu et alternativ til at blive indlagt. Det skriver Nyhedsmagasinet Danske Kommuner.

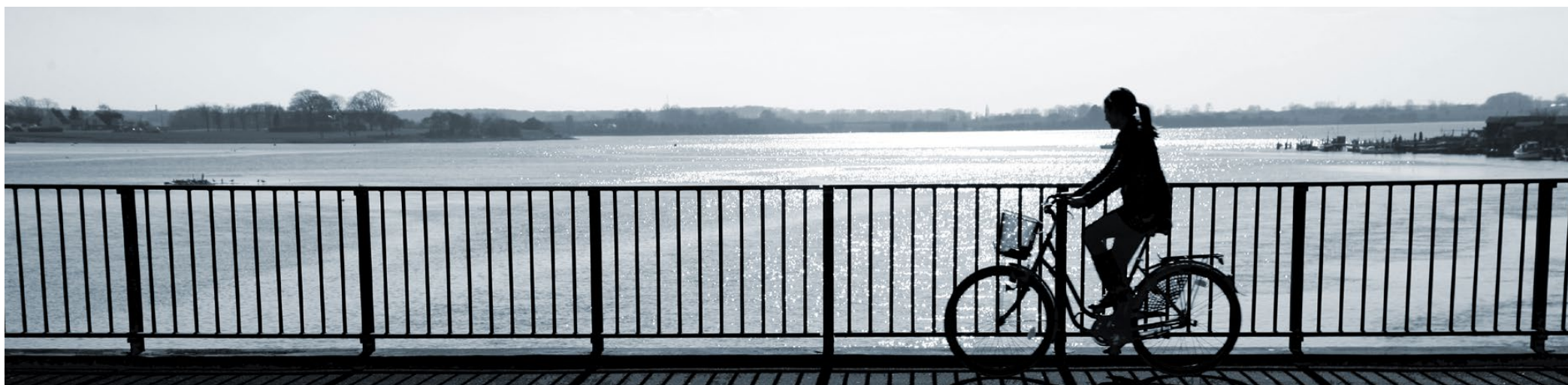
TUE er en ny tværsektoriel Udredningsenhed, hvor speciallæger fra Bispebjerg Hospital samarbejder med sygeplejersker fra Københavns Kommune om at udrede og behandle akut syge ældre. TUE er fysisk placeret på Bispebjerg Hospital. På TUE får patienterne det bedste fra begge verdener: Hurtig undersøgelse og behandling hos hospitalets speciallæger – og så hurtigt hjem til de vante omgivelser med den støtte, de har brug for. Målet er at forebygge indlæggelser.

En sygehusindlæggelse kan være en både voldsom og forvirrende oplevelse for ældre mennesker, der i forvejen er svækkede af for eksempel demens eller svag fysik, og ofte er indlæggelse slet ikke nødvendig.

Grundidéen i TUE er, at der skal være sammenhæng i forløbet for de ældre patienter. Kommunens hjemmehjælpere, hjemmesygeplejersker og personalet på kommunens Akutplejeenhed skal stå klar til at støtte op om de ældre, når de har haft et ophold på TUE. For at sikre en god hjemkomst for borgerne bliver der lagt en plan for de første 12-24 timer efter opholdet.

Ifølge Christian Homann, Bispebjerg Hospital, der er lægelig leder af TUE, er et vigtigt mål med den nye enhed at få fat i de skrøbelige patienter tidligere.

Læs mere på København Kommunes hjemmeside:
www.kk.dk/Nyheder/2012/September/SUF_TUE.aspx

Nærdemokratiets stille død

Et forskningsprojekt fra KORA har undersøgt de lokal-demokratiske konsekvenser af kommunesammenlægningerne i 2007 og cementerer, at borgernes tillid til deres lokalpolitikere er faldet. Desuden viser dele af projektet, der ikke er publiceret endnu, at jo større kommunen er blevet efter strukturreformen, jo mere utilfredse er borgerne blevet med den kommunale service og lokaldemokratiet, og jo mere er deres deltagelse i partipolitik faldet. Undersøgelsen viser, at tillidsfaldet skyldes oplevelsen af lydhørhed og ikke så meget de to andre undersøgte aspekter: Politikernes kompetence og integritet. Fra 2001 til 2009 forblev politikernes opfattede integritet uændret, mens deres opfattede lydhørhed faldt med 8 %.

KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning, har eksisteret siden 1. juli 2012 som resultat af sammenlægningen af Anvendt KommunalForskning (AKF), Dansk Sundhedsinstitut (DSI) og Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut (KREVI).

Nærdemokrati sikres via lokalfora

Holbæk Kommune havde allerede inden kommunalreformen et stærkt fokus på nærdemokrati. De fem daværende byråd arbejdede med at sikre, at borgerne i den nye storkommune ikke skulle føle, at det blev sværere at få politikerne i tale. Derfor blev der oprettet 17 lokalfora, som stadig eksisterer, hvor borgere frit kan møde op og deltage i diskussioner og beslutninger. Her mødes de lokale kræfter og diskuterer lokale ønsker, problemer, udfordringer og muligheder, og kan i forlængelse heraf lave forskellige netværk og arbejdsgrupper, der arbejder med forskellige projekter og aktiviteter. Arbejdet i de forskellige arbejdsgrupper og netværk koordineres på åbne fællesmøder, hvor man gensidigt understøtter og inspirerer hinandens arbejde og koordinerer aktiviteterne, så man undgår at gå i vejen for hinanden. De 17 lokalfora er tæt forbundet med det formelle politiske system og opfattes som en integreret del af den samlede politiske styringsmodel. Lokalfora og lignende giver gode muligheder for dialog på tværs af interesser og grupperinger. Det er en oplagt lejlighed for ældre-/seniorråd for at bidrage til debatten om og i det nære demokrati.

Læs mere om de 17 lokalfora på www.holbaek.dk/Politik/Lokaldemokrati/SadanFungererDet.aspx

Det nye ældreråd i København er valgt

Med en stemmeprocent på 26,1 blev der er valgt 25 medlemmer til det nye ældreråd (ved valget i 2008 var stemmeprocenten 25,1).

Til ældrerådsvalget kunne der stemmes pr. brev eller digitalt på valgstedet. Der var opstillet kandidater i 11 af de 12 valgdistrikter (lokaludvalgsområder), og vælgere kunne frit stemme på tværs af valgdistrikter. Det nye københavnske ældreråd tiltræder den 1. januar 2013.

Valgets resultat med stemmetal for kandidaterne fremgår af Københavns Ældreråds hjemmeside, www.aeldreraad-kbh.dk, menupunkt Ældrerådvalg 2012.

DANSKE ÆLDRE RÅD ønsker medlemmer af ældrerådet tillykke med valget og god arbejdslyst.

Læs mere om KORA på www.kora.dk

Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD

Finansier ikke fængsler ved at skære i sundhedsydelse!

DANSKE ÆLDRE RÅD udsendte d. 2. november følgende pressemeddelelse, som er blevet bragt i flere medier:

Bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD vender sig kraftigt imod, at tilskud til forskellige sundhedsydelser nu drages ind i finanslovsforhandlingerne. Nedsættelse eller afvikling af de omtalte tilskud vil skabe øget ulighed i sundhed blandt ældre borgere, hvilket DANSKE ÆLDRE RÅDs bestyrelse finder uacceptabelt. "At politikerne nu drøfter at fjerne eller nedsætte tilskud til tandrensning, briller mm. for at finansiere andre forslag, finder jeg meget uheldigt. Hvis disse besparelser vedtages, vil ældre, der kun har folkepension, blive ramt ekstra hårdt. Det er ikke rimeligt", siger formand for DANSKE ÆLDRE RÅD Kirsten Feld.

Forslagene om nedsættelse eller afvikling af tilskuddene er bragt i spil ved de decentrale finanslovsforhandlinger i ministerierne. Formålet er, at potentielle besparelser skal være med til at finansiere både regeringens og oppositionens ønsker, f.eks. til fængsler.

Åbent brev om statsforvaltningen

DANSKE ÆLDRE RÅD har sendt et åbent brev til partiernes finanslovsforhandlere d. 1. november 2012. Brevet blev tillige sendt til Folketingets sociale udvalg og pressen.

Brevet kan læses på DANSKE ÆLDRE RÅDs hjemmeside www.danske-aeldreraad.dk under Nyheder

Konferencer og temadage

Temadage: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport

DANSKE ÆLDRE RÅDs holder fem temadage i foråret med temaet: "Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport".

De fem temadage holdes den:

- 12. marts i Høje Taastrup
- 13. marts i Kolding
- 14. marts i Fårvang
- 18. marts i Næstved
- 19. marts i Aabybro

Programmet slutter kl. 14.30, således at det er muligt at gennemføre valg af medlemmer og stedfortrædere til bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD. Programmet udsendes medio december.

Fra Ældreråd til Ældreråd

Lavt sygefravær giver økonomisk overskud til ferieboliger

På det selvejende plejehjem Provstegaardshjemmet i Odense er de ansattes sygefravær meget lavt i forhold til de fleste andre plejehjem, skriver Fyns Stifttidende. I 2011 havde de ansatte på plejehjemmet i gennemsnit fire sygedage. Til sammenligning havde de ansatte i Ældre- og Handicapforvaltningen i Odense Kommune 18,6 sygedage samme år. Derfor har forstanderen ikke skullet bruge mange penge på at hyre dyre vikarer. På den måde er der gennem de seneste år akkumuleret et stort plus på bundlinjen, og det er det overskud, der nu tillader plejehjemmet at købe ferieboliger på Langeland. Formanden for Ældrerådet i Odense Kommune, Merete Helgens, er begejstret: "Det er en vidunderlig succeshistorie. Provstegaardshjemmet viser, hvad man kan nå inden for ældreplejen".

Ældrerådsformand har svært ved at sluge budgetforlig

I Frederikshavn Kommune har demente på kommunens plejehjem hidtil fået et såkaldt ekstra tilskud. Tilskuddet skal sikre, at de demente får ekstra pleje og støtte fra personalet. "Men nu bliver der skåret en række stillinger væk, og det vil helt sikkert betyde mere uro hos de demente, fordi de ikke længere kan få den ekstra opmærksomhed", siger formand for ældrerådet Hanne Andersen, som har nærlæst kommunens budgetforlig, der også indeholder nedskæringer på service i plejeboliger. Af lyspunkter er Hanne Andersen glad for, at kommunen bevarer rengøringen til ældre hver anden uge, og at ventelisten til genoptræning - for eksempel efter et sygehusophold - skal skæres ned.

Krav om flere aflastningspladser

Ældrerådet i Ringkøbing-Skjern kommune vil ikke droppe kravet om flere daghjem-aflastningspladser på plejehjem i

kommunen, selvom der ikke blev afsat flere penge hertil ved vedtagelsen af budget 2013. "Vi kan dokumentere, at der er et behov. Det er et problem, der ikke kommer flere pladser, fordi der kan være ægtepar, hvor der er behov for mere aflastning med to dage i stedet for en", siger formand for ældrerådet, Knud Egon Jensen.

Samarbejde over grænser

Guldborgsund og Lolland Ældreråd har aftalt at mødes med og lære af tyske "Seniorenbeirat Fehmarn". "Den måde, de arbejder på, er lidt anderledes i forhold til vores", siger Birthe Funk, formand for Lolland Ældreråd efter den første kontakt med det tyske ældreråd. De to danske ældreråd rejser på besøg i Tyskland i februar 2013. Idéen er bl.a. at lave et EU-støttet projekt, der kan hjælpe til med at opbygge samarbejdet. Femern er ikke det eneste sted, hvor ældreråd har internationalt samarbejde på tapetet, bl.a. holder Københavns og Frederiksberg Ældreråd møder med Den Centrala Pensionärsorganisation fra Malmö.

Demenspolitik i Sønderborg

Ældrerådet i Sønderborg har tiltrådt en demenspolitik i kommunen, som er godkendt af Socialudvalget. Politikken peger på fem fokusområder: 1. sundhedsfaglig pleje og omsorg, 2. socialfaglige metoder og redskaber, 3. pårørende, 4. velfærdsteknologi, og 5. kompetenceudvikling.

Sønderborg har de senere år styrket indsatsen på demensområdet som en naturlig konsekvens af, at folk generelt bliver ældre - og at der dermed også er flere, som rammes af demens. Samtidig er der de senere år opnået megen viden om demens og om, hvordan man bedst tilgodeser denne særlige gruppe af borgere og rustet det personale, som tager sig af dem.

Læs mere på www.sonderborgkommune.dk, Nyheder, Politik skal sikre demente et godt liv - 02-11-2012

1. oktober 2012 - et par indtryk fra dagen

FN's internationale ældredag - Ældrerådenes dag blev igen i år fejret mange steder i landet - se www.danske-aeldreraad.dk, Projekter, 1. oktober

Et par ældreråd har indsendt deres indtryk af dagen:

I Syddjurs var ca. 200 deltagere mødt op i Rønde til ældrerådets arrangement d. 1. oktober, hvor ældrerådsformand Molly Thomsen bød velkommen. Dernæst var der hilser fra hhv. formanden for Udvalget for sundhed, ældre- og socialområdet samt formanden for Udvalget for plan, udvikling og kultur. Dagens hovedtaler var formand for Danske Pensionister, Arne Rolighed. Han understregede bl.a., at ældre ikke er en byrde, men en ressource. Der er overalt i landet en høj grad af frivillighed efter konceptet ældre hjælper ældre. Ældres aktive deltagelse i samfundslivet bør kalde på respekt, også fra den yngre generation. Desuden bragte han solidaritetstankegangen på banen i forbindelse med nedskæringer inden for ældreomsorgen, hvor hensynet til de ældre, der ikke har midler, bør vægtes.

I Norddjurs oplevede ældrerådet ligeledes et stort fremmøde til deres arrangement: Ca. 120 deltagere var mødt op i Ørum. Dagen blev indledt med en velkomst ved borgmester Jan Petersen, som fremhævede, at ældreområdet næsten ikke vil blive ramt af sparekniven i kommende budgetår, men at der efterlyses gode ideer på området. John Engelbrecht holdt oplæg om livsglæden: "Livet længe leve". Derefter fulgte en række orienteringer fra kommunens medarbejdere, afbrudt af en kaffepause med sponsorerede lagkager fra lokale bagermestre.

Ældrerådene spørger

Kan ældrerådvalg finde sted i de samme lokaler som kommunal- og regionsvalg?

I udgangspunktet kan det lade sig gøre, men så vidt det er muligt skal ældrerådvalg foregå lokalemæssigt adskilt fra kommunalvalget.. Der er intet forbud mod det, hverken i Indenrigsministeriets vejledning nr. 70 af 21/8 2009 eller i Socialministeriets vejledning nr. 40 af 11/5 2011, punkt 9 om emnet. Det er kommunalbestyrelsens beslutning. Det kræves, at ældrerådsvalet kan afvikles uden at genere øvrige valghandlinger.

Hvor mange borgere over 60 år kan stemme ved ældrerådsvalet?

I hele landet var der 1. januar 2012, 1.019.146 borgere, som var fyldt 60 år. Find tallet for egen kommune hér: Danmarks Statistik, www.statistikbanken.dk/Folk1

Hvordan har stemmeprocenten for ældrerådvalg været gennem årene?

- 2009: 54,7%.
- 2005-07 i alt: 44%
- 2002: 52%
- 1998: 48%

Tallene er indsamlet af sekretariatet i DANSKE ÆLDRE RÅD på basis af indberetninger direkte fra ældre-/seniorråd.

Hvilke dokumenter om ældrerådvalg er tilgængelige på hjemmesiden?

På www.danske-aeldreraad.dk er der et nyoprettet punkt i menuen til venstre kaldet Ældrerådvalg 2013. Her ligger forskelligt materiale efter følgende overskrifter:

- Lovgivning og fortolkningsbidrag om ældrerådvalg
- Forberedelse af valget – Generelt
- Forberedelse af valget – Skabeloner fra DANSKE ÆLDRE RÅD
- Forberedelse af valget – Eksempler på materiale fra kommuner

DANSKE ÆLDRE RÅD's aktiviteter – kalender 2012/2013

December

4. Afslutningskonference, EU's ældreråd, hvor bl.a. vinder af Generationernes By udnævnes
22. Sekretariatet holder lukket (juleferie)

Januar

3. Sekretariatet åbner efter juleferie
10. Forretningsudvalgsmøde, sekretariate
24. Bestyrelsesmøde, Vejle
31. Frist for anmeldelse af kandidater til DANSKE ÆLDRE RÅD's bestyrelse

Februar

15. Frist for udsendelse af indkaldelse til repræsentantskabsmødet

Marts

6. Forretningsudvalgsmøde
12. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Høje Taastrup
13. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Kolding
14. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Fårvang
18. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Næstved
19. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Aabybro
20. Bestyrelsesmøde, Vejle

April

3. Frist for tilmelding til repræsentantskabsmøde

Maj

15. Repræsentantskabsmøde
16. Ældrepolitisk konference
29. Konstituerende møde, DANSKE ÆLDRE RÅD's bestyrelse
30. Møde, regionsældreråd og DANSKE ÆLDRE RÅD, Vejle

DANSKE ÆLDRE RÅD

Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse
Tlf. 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD
ISSN 1903-0509 (Online)
Næste nummer: februar 2013

DANSKE ÆLDRE RÅD
Formand Kirsten Feld
Tlf. 4632 1886 Mobil: 2056 7022

Næstformand Bent Rasmussen
Tlf. 6221 7125

Ansvarshavende
Kirsten Feld

Redaktion
Marianne Lundsgaard
Lise Sørensen

Sekretariatet
Marianne Lundsgaard
Sekretariatsleder
ml@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162 Mobil: 2049 9319

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0164

Dorthe Neergaard
Ældrepolitisk konsulent
dn@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

Layout
Kailow Graphic